

Effica -järjestelmän päivitys Lifecare –järjestelmäksi

172/07.03.01/2019

YhtHall § 34

27.3.2019

Valmistelijat: Tietohallintopäällikkö Marko Ojala, puh. 044 0775325 ja ylläpitäjä Tuula Saukkonen, puh. 050 5979971

Taustaa

Maakuntauudistuksen valmistelun käynnistyttyä Pohjois-Pohjanmaan ICT-valmistelu suositteli organisaatioita pidättäytymään Effica-järjestelmien päivityksistä. Tavoitteena oli siirtyä perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen osalta maakunnan yhteiseen Effica/Lifecare -järjestelmään maakunnan aloittaessa toimintansa. Vuosia kestäneeseen kansalliseen uudistukseen on tullut useita aikataulumuutoksia lykkäen maakunnan tavoiteltua aloitusvuotta vuosi kerrallaan eteenpäin. Tällä hetkellä ei ole tietoa milloin mahdolliset rakenneuudistukset tulevien hallitusten esittämänä tulisivat toteutumaan.

Kesäkuussa 2018 maakuntien käynnistämisen aikatauluihin tuli jälleen muutoksia ja tämän johdosta Pohjois-Pohjanmaan ICT-valmistelu suositti elokuussa 2018 tietojärjestelmien jatkuvuuden turvaamiseksi kuntatoimijoita tekemään tarvittavat budjettivaraukset Effica järjestelmien päivittämiseksi organisaation talousarvioon vuosille 2019 ja 2020 sekä valmistautumaan toimenpiteiden suunnitteluun tiiviissä yhteistyössä POP ICT valmistelun kanssa.

Järjestelmätoimittaja (Tieto Finland Oy) on ilmoittanut nykyisen terveydenhuollon Effica -järjestelmän tuen päättymisestä 31.12.2019 lähtien. Terveydenhuollon Effica-järjestelmän osalta tämä tarkoittaa nykyisen järjestelmän päivitystä uudempaan versioon (Lifecare). Lisäksi lääkinnällisiin laitteisiin (ml. ICT-järjestelmät) liittyvä EU:n MDR-asetus on tullut voimaan. Siirtymäaika päättyy 26.5.2020 eikä Tieto oman ilmoituksen mukaan hae Effica -versiolle asetuksen mukaista sertifointia, vaan se haetaan ainoastaan Lifecare -versiolle.

Tämän lisäksi joidenkin käyttöympäristöön liittyvien kolmansien osapuolten teknologioiden tuet päättyvät asteittain heinäkuun 2019 – tammikuun 2020 aikana. Myös niiltä osin ympäristöjen päivitykset on välttämätöntä tehdä vastaamaan nykyisiä palveluvaatimuksia joko nyky-ympäristöihin tai yhteiseen Lifecare -kapasiteettipalveluun.

Em. syistä ja nykyisen Effica -version kehitystyön ja tuen loppumisesta johtuen Effica -järjestelmän päivitykset on suoritettava riippumatta SOTE -muutosten aikataulusta.

PPSHP on kuntayhtymän hallituksen päätöksin sitoutunut UNA in-house yhtiöön ja sen kautta hankittaviin tietojärjestelmämoduuleihin. Tällä hetkellä yhteishankintoina hankintaan eri toimijoiden tietointegraation mahdollistava UNA YDIN sekä

kansalliset KANTA-vaatimukset täyttävä UNA lomakepalvelu. Lisäksi PPSHPn hallitus on 2/2019 tehnyt päätöksen asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistamiseen tähtäävän KAARI-hankkeen valmisteluun sitoutumiseksi. Käynnissä olevan UNA KAARI –hankkeen tavoitteena on uudistaa sote -tietojärjestelmät pidemmällä aikavälillä. Tällä hetkellä arvioidaan, että hankkeen myötä uudet tietojärjestelmäkokonaisuudet voivat korvata nykyisiä päivityksen kohteena olevia järjestelmiä laajemmassa mitassa 2024-2026 mennessä.

UNA yhteistyöhön ja asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistamiseen liittyen PPSHP on käynnistänyt selvityksen perusterveydenhuollon toiminnallisuuksien toteuttamista Eskoon. Selvitystyö on meneillään ja siitä odotetaan tuloksia kevään 2019 aikana. PPSHP:n tavoitteena on mahdollistaa Esko-PTH käyttöönotot vuoden 2020 keväästä alkaen. Arviot kehittämiskustannuksista, tarvittavista resursseista, mahdollisista lisenssi- ja käyttöönottokustannuksista ja muista toimenpiteistä tarkentuu käynnissä olevassa selvityksessä. Arviota siitä, kuinka pitkään käyttöönotto kestäisi koskien kaikkia alueen sote-organisaatioita ja n. 10 000 perusterveydenhuollon organisaatioiden käyttäjää, ei vielä ole käytettävissä.

Tämä päivityssuositus lähtee arviosta, että Eskoon mahdollisesti rakennettavilla toiminnallisuuksilla ja Eskon rinnalla tarvittavan Oberonin käyttöönotolla ei voida korvata Pohjois-Pohjanmaalla käytössä olevia Effica-järjestelmiä vuoden 2019 loppuun mennessä vaarantamatta jatkuvuutta.

Päivitysvaihtoehdot, suositus ja maakuntavalmistelun tuki

Maakuntavalmistelussa on em. seikat huomioiden käyty läpi eri vaihtoehtoja potilastietojärjestelmien ja siihen liittyvien tukijärjestelmien yhtenäistämiseksi ja konsolidoinnille Pohjois-Pohjanmaan alueella. Selvitysten tuloksena on päädytty suositteluun organisaatioille valmistella Lifecare -päivityspäätökset ja tekemään päivitystilaus toimittajalle. Tieto on toimittanut Pohjois-Pohjanmaan alueen Effica/Lifecare –järjestelmiä käyttäville organisaatioille tarjoukset vaihtoehtojen tarkastelua sekä päätöksiä ja tilauksia varten.

Tarjoukset koskevat kahta eri vaihtoehtoista käytännön päivityksen toteutustapaa.

Vaihtoehdot ovat

- **Kukin terveydenhuollon organisaatio tekee Lifecare -päivityksen itsenäisesti nyky-ympäristöönsä**

tai

- **Lifecare päivitys tehdään muodostamalla ns. moniorganisaatiototeutus** jo nykyisellään käytössä olevaan Tiedon käyttöpalveluympäristöön Raahessa. Perustettavassa moniorganisaatioympäristössä organisaatiot ovat kuitenkin omina rekisteripitäjinään. Ne terveydenhuollon organisaatiot, jotka eivät vielä ole Raahen käyttöpalvelussa, siirtyvät käyttämään ko. ympäristöä.

Maakunnan ICT -valmistelun suosituksena on terveydenhuollon Effica-Lifecare -tietojärjestelmien osittainen konsolidointi, jota moniorganisaatiomalliin perustuva päivitysvaihtoehto mahdollistaa.

Maakuntauudistuksen valmisteluun on myönnetty VM:n muutostukirahoitusta. ICT-muutostukirahoitusta on hyödynnetty maakunnan alueen ICT-ratkaisujen suunnittelemisessa ja edistämisessä. Terveydenhuollon ICT:n valmistelun osalta keskeisimpänä kohteena on ollut hajanaisen potilastietojärjestelmätilanteen koostaminen tekemällä usean vuoden ajan siirretyt päivitykset maakuntatasolla koordinoitusti yhdessä.

Maakuntauudistuksen valmistelun päätyttyä hallituksen eroon 8.3.2019 VM on tarkentamassa em. rahoituksen käyttöön liittyviä ehtoja. Tällä hetkellä näyttää siltä, että valmistelutyöhön osoitettuja ja hankittuja resursseja voidaan hyödyntää kevään ajan hallitun alarajan ja ns. siltaamisen mahdollistamiseksi. Uudessa muutuneessa tilanteessa vielä mahdollisesti käytettävissä olevia muutostuen resursseja pyritään priorisoimaan perusterveydenhuollon potilastietojärjestelmien konsolidointia ja integraatiota tukevien päivitystoimien edistämiseen.

Päivitysvaihtoehtojen kustannusvertailua

Tiedon tekemä vaihtoehtojen kustannusvertailu päivitysten ja käyttöpalvelun osalta kolmelle vuodelle on esitetty kunnille ja kuntayhtymille toimitettujen tarjouksien liitteessä 9, sivu 7. Vertailu on tehty sillä tarkkuudella, kun ne tällä hetkellä pystytään tekemään. Vertailu on myös tehty sillä olettamalla, että alueen kaikki Effica/Lifecare -organisaatiot (kahta poikkeusta lukuun ottamatta) tulevat Raahen ympäristön käyttäjiksi. Poikkeuksen tästä muodostavat Oulun ja Kuusamon kaupungit, koska Lifecare ei tue useampaa erikoisairanhoidon rekisterinpitäjää samassa ympäristössä.

Yhteenvetona kustannusvertailusta voidaan todeta, että yhteiseen moniorganisaatiototeutukseen perustuvan päivitysympäristön luomisen kustannukset ovat suuremmat.

Yhteiseen päivitysympäristöön luodaan jokaisen organisaation ja sen rekisterinpitäjän roolin edellyttämät määritykset ja toimintasuunnitelman yhteydessä määritellyt tiedot kopioidaan. Hyödyt tulevat pidemmällä aikavälillä mm. toimintatapojen yhtenäistämisen, jaettujen käyttöpalvelukustannusten, rinnakkaisten instanssien versiopäivitysten vähenemisen sekä ylläpidon ja tukitoiminnan tehostumisen myötä.

Kolmen-neljän vuoden ajanjaksolla tarkasteltuna yhteisen instanssin ja päivitysympäristön luontikustannukset arvioidaan voitavan kattaa yhteisympäristöstä koituvilla säästöillä. Organisaatiokohtaiset tarkastelut on mahdollista tehdä kunkin organisaation lähtötilanteen huomioivien tarjousten perusteella hyödyntämällä tämän dokumentin lopussa olevaan yhteenvetotaulukkoa.

Liittyminen moniorganisaatioympäristöön

Jokainen organisaatio liittyy moniorganisaatioympäristöön laadittavan toimintasuunnitelman mukaisesti siten, että kaikki organisaatiot ovat liittyneet siihen 2020 kesäkuuhun mennessä. Alustavan vaiheistushahmotuksen mukaan jo Lifecare-versiota käyttävät organisaatiot voisivat liittyä aikataulullisesti viimeisimpinä. Organisaatiokohtaisen liittymisen aikataulutukseen vaikuttaa mm. organisaation valmius ja projektinhallinnalliset näkökulmat.

Moniorganisaatioympäristön toteutus tehdään lähtökohtaisesti tyhjään tietokantaan. Yhteisen toimintasuunnitelman laadinnan ja organisaatiokohtaisen toteutussuunnittelun yhteydessä määritellään tarkemmin mm. vaiheistukset, yhteiset ja organisaatiokohtaiset määritykset kuten mitkä tiedot organisaatioiden nyky-ympäristöistä kopioidaan (esim. organisaatio- ja potilashallinnollista tiedoista). Nykyisien tietokantojen kertomustiedot ovat käytettävissä katselukantoina kansallisten Kanta-palvelujen rinnalla. Toimintasuunnitelmatyössä on mahdollista hyödyntää maakuntavalmistelun yhteydessä tehtyjä selvityksiä ja alustavia suunnitelmia.

Tietoturva- ja tietosuoja moniorganisaatioympäristössä

Jokainen moniorganisaatioympäristöön liittyvä organisaatio on omina rekisterinpitäjinaan. Ympäristö mahdollistaa terveydenhuoltolain 9§ mukaisen yhteisrekisterin. Yhteisrekisterin informointi, mahdolliset kiellot sekä käytön valvonta tapahtuu Kanta-palveluja hyödyntäen (Tiedonhallintapalvelu, Omakanta). Sosiaalihuollon osalta valvonta tapahtuu tietojärjestelmätasolla, jossa tietojen käyttö tietosuoja huomioiden toteutetaan järjestelmäominaisuuksin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 5 §:n mukaisesti.

Terveydenhuollon tietojärjestelmän sosiaalihuoltolain mukaisissa toiminnoissa noudatetaan kansallista sosiaalihuollon uudistusta ja sen mukaisia määrittelyjä ja käyttöönoton vaiheistusta. Tämä edellyttää sosiaalihuollon palvelutehtäväluokka-kohtaisten asiakirjojen laadinnan arvioinnin ottamista huomioon toimintasuunnitelmassa mm. koti- ja tukipalvelujen, asumispalvelujen, omaishoidontuen, päihdehuollon, kehitysvammahuollon ja perheneuvonnan palveluissa.

Turvallinen tietojen käyttö mahdollistetaan järjestelmän antamalla ominaisuuksilla ja yhteisillä vaatimusten mukaisilla toimintatavoilla. Ympäristö luo edellytykset mm. tietoturvalliseen ja tietosuojattuun yhteisten lomakkeiden käyttöön, joka tehostaa ylläpitoa ja käytön kehittämistä. Vaatimusten mukainen tietoturva- ja tietosuojataso varmistetaan hyödyntämällä myös muualla saatuja kokemuksia sekä ottamalla huomioon ko. näkökulmat kiinteäksi osaksi projektin suunnittelu ja toteutusta. Rekisterinpito yhteiskäyttöisessä potilastietojärjestelmässä suunnitellaan tarkemmin sairaanhoitopiirin, kuntaorganisaatioiden ja toimittajan yhteistyönä noudattaen THL:n ja muiden viranomaisten ohjeita ja konsultaatio hyödyntäen.

Yhteistyö ja hallintamalli moniorganisaatioympäristössä

Moniorganisaatiototeutus edellyttää toimiakseen yhteisen hallintamallin, johon organisaatiot osaltaan sitoutuvat. Hallintamallin peruseriaatteet on kuvattu Tiedon tarjouksissa. Nykyisiin Efficca/Lifecare sopimukseen lisätään uusi liite, jossa kuvataan yhteistyön ja palvelunhallinnan malli. Mallissa kuvataan myös yhteisesti sovitavat periaatteet ja toimintatavat yhteisen ympäristön kehittämiseksi.

Osana hallintamallia yhteistyöhön liittyvien kuntien ja kuntayhtymien (ml. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri) kesken laaditaan yhteistyösopimus toteutuksen suunnittelun yhteydessä.

Muutoksen ja riskien hallinta

Efficca järjestelmän päivitys Lifecare -järjestelmäksi on riskienhallinnan kannalta haastava ja iso kokonaisuus, joka on huomioitava resurssoinneissa läpiviennin ja riskienhallinnan varmistamiseksi. Tästä syystä Tieto on sisällyttänyt oman hankepäällikkö- ja muutoksenhallintapalvelunsa molempiin toteutusvaihtoehtoihin.

Organisaatiokohtaisissa päivityksissä organisaatio vastaa itse muutos- ja riskienhallinnasta toimittajan kanssa. Lisäksi jokainen organisaatio vastaa päivityksen ja muutoksen hallinnan edellyttämistä resurssoinneista.

Moniorganisaatioympäristöön perustuvassa päivityksessä muutos- ja riskienhallinnasta huolehditaan yhteisesti. Onnistumista tuetaan pääkäyttäjien ja osa-alueiden asiantuntijoiden työryhmätyöskentelyillä, joissa suunnitellaan toiminnan yhtenäistämistä ja yhteisen järjestelmän rakentamista ja dokumentointia. Työryhmien työskentely ja niiden jäsenet/kuntien edustajat määritellään ja sovitaan tarkemman toimintasuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Organisaation lähtötilanne ja suosituksen vaikutukset

Yleistä Efficca -käytöstä ja sen laajuudesta

- Oulunkaaren kuntayhtymässä Efficca on käytössä neljässä kunnassa; Pudasjärvi, li, Utajärvi ja Vaala. Efficca tietokannat yhdistettiin yhteiseen tietokantaan vuonna 2015. Efficca tietokannassa jokainen kunta on omana organisaationa ja organisaatorakenne on rakennettu erikseen jokaiselle kunnalle. Organisaatiotiedot ovat erotettu lyhenteiden ja tunnusten alkunumerolla esim. Pudasjärven käyttäjät ovat 1+tunnus, Utajärvi 2+tunnus, Vaala 3+tunnus ja li ilman numerotunnusta.
- **Efficca Kertomus ja Ajanvaraus** ovat käytössä koko perusterveydenhuollossa, suun terveydenhuollossa, laboratoriossa, kotihoidossa, osastohoidossa, hoivaosastolla, mielenterveystyössä, puhe- ja toimintaterapiassa, kuntoutuksessa, neuvolassa ja työterveyshuollossa. Lisäksi käytössä on **Kotihoidon mobiili ja optimointi**, **Tuntikertymä** (lääkäreiden työajanseuranta), **Kut-**

su-järjestelmä (käytössä STH:ssa ja vastaanotolla ainakin diabeteshoitajilla, paljon muitakin käyttömahdollisuuksia), **Osastohallinta** (hoito-osastot, hoi-vaosastot), **Raportointi** (kaikki Efficaa käyttävät yksiköt), **Laskutus**, **Lähe-te/palaute**, **Selainlaboratorio**, **SMS-tekstiviestimuiistutus** ja **Työterveys-huolto**. **Aluekatselu** toimii vanhoihin (Pudasjärvi, UtVa) tietokantoihin.

Nykyinen Efficca -versiotaso ja sen päivitystarve

Efficca tuotanto: V2013 – 06.37.06

Efficca kouluympäristö: V2013 – 06.37.06

Yhteenveto kustannuksista

	Nykyinen ympäristö (B)	Yhteisympäristö (C) (Kahdennettu ympäristö jossa kaikki mukana)
Käyttöoikeus	115 625	112 165
Käyttöönottokustannukset	154 336	200 100
Käyttöpalvelun perusmaksu	5 000	5 000
Tietokantojen ja sovellusten siirto		5 336
Toimintasuunnitelma (moniorganisaatiomalli)	Ei tarvetta	22 940
Kertakustannukset yhteensä (2019 ja 2020)	274 961 €	345 541 €
Tukipalvelut	40 441	27 643
Nykyiset €/v		
Tukipalveluhintojen muutos €/v		
Tukipalvelu jatkossa (3v)	121 325	82 931
Käyttöpalvelu (3v)	94 176	97 146
Vuosittaiset päivitystyöt, pääversio (3v) (Ei sisällä uusien versioiden käyttöoikeuksia) Tiedon tarjouksen liite 11.	209 704 €	55 921 €
Toistuvat kustannukset yhteensä (3v)	425 205 €	235 998 €

Käyttöpalveluiden alueellinen säästö nykyisten organisaatioiden osalta (7 asiakasta) noin 500 000 € / 3v huomioiden 6 kk:n vanhan ja uuden ympäristön rinnakkainen käyttö.

Kustannusvaikutukset

	Nykyinen ympäristö (B)	Yhteisympäristö (C) (Kahdennettu ympäristö jossa kaikki mukana)
Järjestelmän hankinta ja käyttökulut 3 vuodelle	700 166€	581 539€

Esitys (kyj):

Oulunkaaren kuntayhtymä päättää tilata Lifecare päivityksen ja sitoutuu lähtökohtaisesti moniorganisaatioympäristöön ja yhteiseen käyttöpalveluun siirtymiseen. Vaihtoehtoisesti Lifecare päivitys tehdään nykyiseen käyttöpalveluympäristöön päivityssuunnitelman mukaisesti.

Päätös: Hyväksyttiin.
